पत्रगाथादयः । "इतिहासश्च पुराणञ्च गाथाश्च नाराशंसीश्च" अथ० १५।६।४ । ६वाक्यमात्रे निघ०।

गाथक त्रि० गै–थकन् । गायके "कणद्भिरलिगाथकैः" भट्टिः।

गाथगति पु० ६त० ङ्यापोरिति ह्रस्व० । वाक्पतौ रुद्रे । "गाथपतिं ये धमति रुद्रम्" ऋ० १।४३।४ ।

गाथिन् त्रि० गाथा स्तोत्रादि अस्त्यस्य इनि । गाथायुक्ते गीयमानसामयुक्ते "इन्द्रामरुद्गाथिनः" १।७।१ । तस्यापत्यमण् गाथिविदथीत्यादिना अपत्येऽपि न टिलोपः गाथिन तदपत्ये तच्छात्रे च । स्त्रियां ङीप् ।

गादि पुंस्त्री गदस्यापत्यं वाह्वा० इञ् । गदरूपयादवस्यापत्ये । [निर्वृत्ते ।

गादित्य त्रि० गदितेन निर्वृत्तादि प्रगद्या० ञ्य । गदितेन

गाध प्रतिष्ठायां अक०ग्रन्थने लिप्सायाञ्च सक० भ्वा० आत्म० सेट् । गाधते अगाधिष्ट । जगाधे । ऋदित् चङि अह्रस्वः । अजगाधत्-त । गाधः । "अगाधत ततो व्योम "गाधितासे नभो भूयः" भट्टिः ।

गाध पु० गाध–भावादौ घञ् । १स्थाने, २लिप्सायां, च कर्मणि घञ् । ३तलस्पर्शे हेमच०।४तद्वति त्रि०।"सरितः कुर्वती गाधाः" रघुः । "अशीमहि गाधमुत प्रतिष्ठाम्" ऋ०५।४७।७ । "अनासादितगाधं च पातालतलमव्ययम्" भा०आ०२१अ०।

गाधि पु० गाध–इन् । चन्द्रवंश्ये कान्यकुब्जाधिपे, विश्वामित्रपितरि नृपभेदे । "कस्य चित्त्वथ कालस्य कुशनाभस्य धीमतः । जज्ञे परमधर्म्मिष्ठो गाधिरित्येव नामतः स पिता मम काकुत्स्थ ! गाधिः परमधार्मिकः" रामा० वा०१।३४अ०। रामं प्रति विश्वामित्रोक्तौ । "ऐलपुत्रानहं वक्ष्ये" इत्युपक्रमे "कुशपुत्रा बभूवुर्हि चत्वारो देववर्चसः"। कुशिकः कुशनाभश्च कुशाम्बो मूर्त्तिमांस्तथा" "कुशिकस्तु तपस्तेपे पुत्रमिन्द्रसमं विभुः । लभेयमिति "तं शक्रस्त्वासादभ्येत्य जज्ञिवान्" "पूर्णे वर्षसहस्रे वै तन्तु शक्रो ह्यपश्यत । अत्युग्रतपसं दृष्ट्वा सहस्राक्षः पुरन्दरः । समर्थः पुत्रजनने स्वमेवांशमवासयत् । पुत्रत्वे कल्पयामास स देवेन्द्रः सुरोत्तमः । स गाधिरभवद्राजा मघवान् कौशिकः स्वयम् । पौरकुत्स्यऽभवद्भार्य्या गाधिस्तस्यामजायत" हरिवं० २७अ० ।

गाधिज पु०गाधेर्जायते जन–ड । विश्वामित्रे ब्रह्मर्षौ तत्कथा हरिवं० २७ अ० । "विश्वामित्रन्तु दायादं गाधिः कुशिकनन्दनः । जनयामास पुत्रन्तु तपोविद्याशमात्मकम् । प्राप्य ब्रह्मर्षिसमतां योऽयं सप्तर्षितां गतः । ऋचीकशब्दे १४१४पृ० तदुत्पत्तिकथा । गाधिसुतादयोऽप्यत्र "ततोऽभ्यगात् गाधिसुतः क्षितीन्द्रम्" भट्टिः । "प्रजापतिसुतादासीत् कुशो नाम महीपतिः । कुशस्य पुत्रो बलवान् कुशनाभः सुधार्म्मिकः । कुशनाभसुतोह्यासीत् गाधिरित्येव विश्रुतः" "गाधेः पुत्रो महातेजा विश्वामित्रो महामुनिः" रामा०वा०३१अ०।२विश्वरथादौ च ।

गाधिन् पु०गाधिनामके नृपे । "शीघ्रमाख्यात मां प्राप्तं कौशिक गाधिनः सुतम्" रामा०वा०१८अ० ।

गाधिपुर न० ६त० । कान्यकुब्जे महोदयाख्ये पुरे हेमच० । कान्यकुब्जशब्दे १८८६ पृ० कुशनाभशब्दे च दृश्यम् । गाधिनगरादयोऽप्यत्र ।

गाधेय पु० गाधेरपत्यम् द्व्यचः इत्यनुवृत्तौ "इतोऽनिञः" पा० ढक् । गाधिपुत्रे विश्वामित्रादौ । "विश्वामित्रस्तु गाधेयो राजा विश्वरथस्तथा । विश्वकृत् विश्वजिच्चैव तथा सत्यवती नृप !" हरिवं० ३२ अ० । "गाधेयदिष्टं विरसं रसन्तम्" भट्टिः । तस्य कन्यायां २सत्यवत्यामृचीकपत्न्याम् स्त्री ङीप् । "उवाच भार्य्या गाधेयी भर्त्तारं भार्गवर्षभम्" भा० आनु० ४अ०।

गान न०गै–भावे–ल्युट् । १गीतौ । गानं हि द्विविधं लौकिकं वैदिकञ्च । तत्र लौकिकगानस्य लक्षणादि गीतशब्दे वक्ष्यते वैदिकस्य लक्षणादि जै०९।२।२९ सूत्रभाष्यादौ उक्तं यथा

"अर्थैकत्वात् विकल्पः स्यात्" २९सू० । "सामवेदे सहस्रं गीत्युपायाः । आह, के इमे गीत्युपायाः नाम ?" । उच्यते,—गीतिर्नाम क्रिया, सा आभ्यन्तरप्रयत्न जनितस्वरविशेषाणामभिव्यञ्जिका, सा सामशब्दाभिलप्या, सा च नियतपरिमाणायामृचि गीयते, तत्सम्पादनार्थाः ऋक्षु अक्षरविकारो विश्लेषो विकर्षणमभ्यासो विरामः स्तोभ इत्येवमादयः सर्वे समधिगताः समाम्नायन्ते । तेषु संशयः,—किं समुच्चीयन्ते उत विकल्प्यन्ते ?—इति । किं तावन्नः प्रतिभाति, सर्वेषां समाम्नानात् सर्वाङ्गोपसंहारित्वाच्च प्रयोगवचनस्य समुच्चीयेरन्निति एवं प्राप्ते ब्रूमः, "अर्थैकत्वाद्विकल्पः स्यात्" इति । एकार्था हि गीत्युपायाः,—गीतिः कथ निर्वर्त्त्येतेति प्रयुज्यन्ते, तत्रान्यतरेण गीतौ निर्वृत्ताया नेतरे प्रयोगमर्हन्ति । तस्माद्विकल्प इति" । तत्र स्वराः उत्क्रुष्टादयः षष्ठान्ताः सप्त सामविधानब्रा०१।१। उक्ताः